

впливають на культуру, ідентичність та етику сучасної людини і, відповідно, розглянути філософію як простір пошуку нових ціннісних орієнтирів у світі, що швидко змінюється.

Література

1. Габермас, Юрген. Теорія комунікативної дії. – Київ: Юніверс, 2001.
2. Ролз, Джон. Теорія справедливості. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020.
3. Аристотель. Нікомахова етика. – Київ: Основи, 1998.
4. Бенедикт, Рут. Культурний релятивізм і моральні основи. – Переклади з

Філософська ідея сталого розвитку крізь призму філософії Ганса Йонаса

*Вадим ПОВОЛОЦЬКИЙ, здобувач III освітньо-наукового ступеня (PhD)
Науковий керівник тез - Світлана ШИРОКА, кандидат філос. наук, доцент
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

Сьогодні сталий розвиток це модель майбутньої світової цивілізації, яка формує новий підхід до суспільного розвитку на різних рівнях: глобальному, національному, регіональному та місцевому. Необхідно зберігати природний і людський потенціал як для нинішніх, так і для майбутніх поколінь. Такий підхід здатний забезпечити довготривалу стабільність, захист довкілля та економічний розвиток.

Для аналізу ідеї сталого розвитку через призму філософії особливо актуальним здається підхід Ганса Йонаса, німецько-американського філософа, відомого своєю концепцією відповідальності перед майбутніми поколіннями. Його думки, викладені у книзі «Принцип відповідальності», пропонують новий етичний підхід, який особливо важливий в умовах глобальних екологічних викликів. *«Чини так, щоб наслідки твоєї діяльності узгоджувалися з продовженням автентичного людського життя на Землі»* [1]. Саме цей імператив, в різних його варіантах, став базовим принципом подальшого розвитку етичних засад політики, економіки, науки, педагогіки та ін. «Принцип відповідальності» визначає суть діяльності Центру Ганса Йонаса. Метою Центру є «сприяння здатності до відповідальної за майбутнє діяльності, вихованню відповідальності за майбутнє і відповідальному за майбутнє публічному рішенню на підставі аргументативного діалогу» [2].

Філософ Ганс Йонас наголошував про необхідності змін у суспільних цінностях і принципах, бо для побудови кращого майбутнього потрібно виховувати нове почуття відповідальності в кожного індивіда, що передбачає обмеження особистих інтересів на користь загального блага. Ідея сталого розвитку, яка включає освітні програми, направлені на екологічну обізнаність і соціальну відповідальність, відповідає цьому філософському підходу.

Продовжуючи розглядати ідеї Ганса Йонаса, важливо підкреслити, що сталий розвиток вимагає від нас переосмислення самого розуміння прогресу. У традиційному сенсі прогрес часто вимірюється економічним зростанням, технологічним розвитком чи споживанням ресурсів. Проте з погляду сталого розвитку, прогрес не може базуватися на вичерпуванні ресурсів або посиленні соціальної нерівності, адже такі підходи підривають основу для подальшого існування. Ганс Йонас вказує на те, що суттєві зміни потребують відмови від вузького фокусування на людських бажаннях і перевагах. Ідеї сталого розвитку, за розумінням Йонаса, мають включати моральну переорієнтацію суспільства від інтересів сьогодення до інтересів майбутнього. Це передбачає розвиток етики, де повага до природи та до прав прийдешніх поколінь стоїть на одному рівні з правами сучасних людей.

Для Йонаса центральним є поняття «обов'язок перед майбутнім», яке має бути вбудоване у всі наші економічні, екологічні та соціальні дії. Він вважає, що лише таке розширене розуміння відповідальності може гарантувати довгострокову стабільність. У контексті сталого розвитку це означає, що функціонування економіки має здійснюватися з урахуванням довготривалих наслідків, щоб нові економічні моделі підтримували не лише зростання, але й сталість.

Таким чином, застосовуючи ідеї Йонаса до концепції сталого розвитку, можна сказати, що він закладає моральний фундамент для змін, потрібних для сталого відновлення. Це не просто питання економічних реформ чи екологічних заходів – це необхідність глибоких змін у нашій колективній свідомості та відповідальності за майбутнє. Саме в цьому полягає глибока моральна інтуїція сталого розвитку — діяти так, щоб сьогоднішні рішення створювали краще середовище для життя завтра.

Література

1. Йонас Ганс Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації / Йонас Ганс. – К. : Лібра, 2001. – 400 с.
2. Єрмоленко А. М. Філософувати дискурсом. Практична філософія Дитріха Бюлера та берлінська етика дискурсу / Єрмоленко А. М. // Філософська думка. – 2007. – № 1. – С. 107 – 116.

Від потреби – до споживання та задоволення: філософсько-антропологічний вимір

Софія ПРОЦЕНКО, здобувач освіти

*Науковий керівник тез - Ірина УШНО, кандидат філос. наук
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

Проблема потреб належить до важливих і надзвичайно складних питань у науках про людину та суспільство. Її вивчення у межах соціогуманітарного